

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Ne felejtse 2 korona 50 fillér. felévre 6 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címezendők.

Hirdetéseket és nyitltéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

Diákirtás.

A közoktatásügyi miniszternek arra a rendeletére, melyet lapunkban már ismertettünk és amely a gimnáziumok tanári karát arra utasítja, hogy a negyedik osztály vizsgáinál szigorúbban fogják a tanulókat, — érdekes cikket kaptunk, melynek sem a hangjával, sem a benne foglalt eszmékkel nem értünk ugyan mindenben egyet, — de amelynek eredeti felfogása folytán még is helyt adtunk, hogy az ellennézetet is kifejezésre juttassuk.

Az érdekes cikk ez:

Nem nevezhetjük másnak, mint diákirtásnak Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter azt a rendeletét, melyben a középiskolai tanárokat felhívja, hogy felette szigorúan rostálják meg a negyedik osztályban a tanulókat, és ha úgy találják, hogy nincsen megfelelő szellemi képességük vagy szorgalmuk, irgalmatlanul buktassák el őket, nehogy a diplomás proletáriátust szaporítsák.

A világhistoriából tudjuk, hogy volt az ókorban egy pogány nép, melynél törvény írta elő, hogy az újszülött csecsemőket, ha azok gyengék, vagy valami fogyatkozásuk van, dobják a szikláról a tengerbe.

E barbár törvényből néhány nűánsz mindenestre van a közoktatásügyi miniszter rendeletében, mely míg egyfelől élet-halál urává teszi a negyedik osztályos diák fölött a tanárt, másfelől diákok és szülők egyaránt elrettent a középiskolától.

Szükség csak abban az esetben lett volna erre a rendeletre, ha a magyar középiskolai tanári kar korrumpált lenne és hitvány anyagi érdekből, minden érdemetlen, tehetségtelen és lusta diákok jó bizonyítvánnyal eresztene tovább a felső osztályokba. Ez azonban nem áll. Tanári karunk ebben az irányban hivatása magaslatán áll, a közéleti erkölcs tekintetében valóságos vezető szerepe van a társadalomban. Csekély kivétellel tapasztalhatjuk minden középiskolánál, hogy a tanulók igazságos osztályozást nyernek és a rossz tanulók megbuknak minden osztályban mindaddig, míg a szülők átlátván, hogy fiuk nem lesz iskolába való, más pályára adják.

E rendeletnek azonban nem az a célja, hogy a rossz tanulókat elkeresse az iskolából, mert ez a cél el van érve az iskolák fennállása óta. Hanem igenis az a célja, hogy lehetlenné tegye a továbbtanulást azon

tanulóknak, akik ha nem is végzik jeles eredménnyel az iskolát, de közepes tehetséggel és szorgalommal mégis kiérdemlik a jó vagy elégséges osztályzatot és így elvégzik az iskolákat, hogy az egyetemen folytassák a tanulást. Szóval a közepes tehetségű diákokat akarja kiszorítani a miniszter a középiskolákból.

Ez pedig nagy igazságtalanság. Hát hol van az az ország, ahol csupa lángész és nagy elme él diploma után? Nézzünk végig doktorainkon, fiskálisainkon, mérnökeinken, köztisztviselőinken, akik a polgári társadalom színéjét alkotják, vajjon tiszta jeles bizonyítványt kaptak-e a negyedik gimnáziumi osztályban? Bizony a legtöbbje jó vagy elégséges osztályzatot kapott csak, mégis becsületlenül elvégezték tanulmányaikat és ma — csekély kivétellel — éppen úgy megfelelnek hivatásuknak, min ha tiszta jeles bizonyítványt kaptak volna. A kinek az átlagosnál nagyobb szerencséje, vagy tehetsége volt, az előbbre ment és tulszárnyalta a többit és sokra vitte. Az átlagosok és közepesek pedig szűkebb körben teljesítik hivatásukat és szerényebb egzisztenciát teremtettek maguknak.

És ez így van helyesen, mert ez az élet igazsága. Közepes, átlagos tehetségekre éppen úgy szükség van, mint a nagy kvalitású férfiakra, akik útát törnek, tanítanak és vezetnek. Mert a hadsereg nem állhat csupa káplárokából, de csupa generálisokból sem. A közepes tehetségű diplomás embernek éppen úgy megvan a joga a diplomához és az elethez, mint a lángésznek.

Azt is kívánja a rendelet a középiskolai tanároktól, hogy állapítsák meg legnagyobb határozottsággal a negyedik osztályos diákról, hogy van-e benne tehetség és alkalmas-e tudományos pályára? Sok esetben az okos tanár meg is tudja ezt ítélni. De ki tudná elsorolni azoknak az eseteknek a számát, midőn olyan diák, akinek képességét a tanár semmire sem becsülte, aki nem volt elég szorgalmas, vagy pajkos volt, — később megemberelte magát, képessége fejlődött, szorgalmas lett és jó magaviseletű, és egyetemi tanulmányai befejezése után nagy ember lett, disse a szakmájának? Kérdezzük meg csak nagy embereinket, jeles tanulókat voltak-e a negyedik gimnáziumi osztályban? Bizony alig egy-kettő volt csak jeles tanuló és csak később, midőn testük és szellemük ki-

fejlett, kerültek az elsők és legelsőek közé.

Azt mindenki tudja, hogy a 13—15 éves fiú — ez a kor a negyedik gimnáziumi osztályba járók kora — szellemileg még kifejlődve nincsen; ellenben gyakran pajkos, élénk, aki jobb szeret labdázni, mint a latin grammatikát magolni. De azért elvégzi a dolgát, ha nem is vasszorgalommal. Hát az ilyen fiúról ki tudja bizonyossággal megjósolni, lesz-e belőle valamikor valamire való ember a tudományos pályán? Lesz-e belőle lángész, kitűnőség, vagy alul marad és elzüllik? Lelelkiismeretes dolog-e az, jóssá tenni a tanárt, aki maga is gyarló ember és őt arra biztatni, hogy a tanulók százainak életpályáját összezúzza?

Aztán mi legyen ezekből a fiukból? Nem vagyunk iparos és kereskedő ország; ami kicsiny iparunk és kereskedelmünk van, az is pang és éppenséggel nem alkalmas arra, hogy a középiskoláktól elriasztott diákok seregét eltartsa.

Százakba, sokszor ezekre kerül a fiú szüleinek, mire a negyedik osztályt elvégzi. Azt hiszi a miniszter, hogy a szülők azért hozták az áldozatot, hogy fiukat a negyedik osztály után kilökjék az iskolából?

Méltán várhatja a magyar közvélemény e miniszteri rendelet hatályon kívül helyezését és ha ez be nem következne, elvárja a hazafias és hivatása magaslatán álló tanári kartól, hogy hivatásának lelkiismeretes teljesítésében e rendelet gátolni nem fogja.

Az egész cikkhez pár szó megjegyzésünk van csupán azok után, amiket mi előzően a miniszteri rendeletről már megírtunk. Az nevezetesen, hogy a cikkirő túlsótét színben látja a rendeletet és rémképeket fest önmaga elé e rendelet végrehajtásánál. A rendelet nagy jogot ad ugyan a tanárok kezébe, de éppen mert az a tanárság hivatása magaslatán áll, nem kell télni attól, hogy ezzel a joggal visszaél.

A munkakönyvek visszatartása.

Lapunk egyik korábbi számában megemlékeztünk már róla, hogy a belügyminisztérium a munkakönyvek visszatartása ügyében nagyfontosságú rendeletet adott ki, amely hivatva lesz az e téren eddig fölmerült sok zavart véglegesen megszüntetni.

A belügyminiszteri rendelet, amely most érkezett le a törvényhatóságokhoz, a következőképen hangzik:

Gyakran merül fel panasz a miatt, hogy a szolgálatot vagy munkát kereső egyének okiratai munkaközvetítők, szakegyletek, cseléd- és helyszerzők, lakásadók stb. által jogellenesen visszatartatnak s az által a cselédek, munkások stb. az alkalmazásba vagy munkába állásban megakadályoztatnak és az illetőknek életfenntartásuk lehetetlenné tétetik.

Mint hogy pedig a fennálló törvények, közgazdasági és rendőri tekintetből a munkaadóval szemben is előírják azt, hogy a szolgálati szerződés megszüntetése után a gazda, a megillető munkakönyvet annak visszaadni tartozik, akinek a nevére szól és így annál kevésbé lehet helye annak, hogy az elől megjelölt egyének vagy egyletek esetleges közvetítéseknek biztosítására, a nekik átadott cseléd- vagy munkakönyveket és egyéb személyi okmányokat kézzelalag- vagy biztosítékképpen visszatartassák; — minthogy továbbá az igazoló okirat jogellenes visszatartása egyenesen meghusítja a cseléd- és munkakönyvek kötelező használatát indokoló törvényhözki célzat megvalósítását: mindezeknél fogva a szolgálatot vagy munkát kereső egyének személyi okmányainak, cseléd- és munkakönyveinek stb. jogellenes visszatartását ezen nellen tiltom.

Ezen tilalom megszegése az 1879. XL. törvénycikk 1. §-a értelmében kihágást képez és elkövetői 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén ezen fölül még tizenöt napig terjedhető elzárással büntetendő.

A kihágás elbírálására a rendőrhatalóságok illetékesek. Ezekről a jelenleg érvényben levő szabályokban kijelölt felettes hatóságokhoz van folebbezésnek helye.

A pénzbüntetésekből befolyó összegek azon községnyalajpájárára esnek, melynek területén a kihágás elkövetett.

Végül megjegyzem, hogy ezen rendeletem, — tekintettel a kereskedelemügyi miniszter úrnak 1901. évi december hó 17-én, 76.290 szám alatt kelt s valamennyi másodfokú iparhatóságokhoz intézett körrendeletére — az iparsegédék és gyári munkások munkakönyvének a munkaadók részéről való visszatartására nem terjed ki.

Felhívom a címre, hogy ezen rendeletem pontos és szigorú végrehajtása iránt intézkedjék.

A miniszter helyett: Guiner államtitkár.

Balesetek az iparban.

Vaskos kötetben számolt be, mint az előző években, az idén is a kereskedelemügyi kormány az ipari balesetekről. És bizony, az a vaskos kötet szomorú bizonyossága annak, hogy közgazdaságunkat, az ipari balesetek révén évente igen nagy veszteség éri. A könyvnek adatai megállapítják azt a megdöbbentő tényt, hogy az ipar általában, de különösen egyéni iparág a munkás testi épségét, sőt életét is, úgyszólván állandóan veszélyezteti.

Az 1901. évben az iparban történt balesetek száma meghaladta az előző évét. Mert míg 1900-ban a magyar korona országainak gyári és ipari vállalataiban 12775 hivatásból eredő baleset történt, addig már 1901-ben az ilyen sérülések száma 13641-et tett ki. A balesetek száma tehát növekedett. És nem mondunk nagyot, ha ennek a szomorú szaporodásnak az okát a hiányos iparfelügyeletben találjuk.

Nem akarjuk az iparfelügyelők nemes és szép hivatását kiscsibbiteni, nem merjük állítani, hogy hivatásuk teljesítésében hanyagok, de rossznak tartjuk az iparfelügyelők

intézkedő törvényt, mert az iparfelügyelőknek ellenőrzési jogot adott ugyan, de arra hatalmat nem adott nekik, hogy az észlelt rendellenességeket orvosolhassák. Minden joguk abban merül ki, hogy a tapasztalt visszaélésekről véleményüket jelentést tehetnek.

Érdekesek az ipari balesetekre vonatkozó adatok, a sérültek nemé szerint vizsgálva azokat. A balesetek túlnyomó nagy többségében férfiak jártak szerencsétlenül. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy a női munkaerőt a magyar ipar — egyes ágaktól eltekintve — csak kis mértékben veszi igénybe és rendszeren csak azokban az iparágakban foglalkoznak nők, amelyekben a munka könnyebb, a női szerzetnek megfelelőbb. Innen van a nőket ért balesetek csekély száma. Ez örvendetes jelenségnek mondható, de félni lehet, hogy nem lesz tartos, mert a női iparunk is — értjük a ipart — mindinkább oda fejlődik, hogy minél olcsóbb munkaerőt nyerjen.

A kereskedelemügyi minisztérium adataimazából kiindorodott egy másik jelenség is — az, hogy a kisipari munka a munkás testi épségét sokkal kevesebb veszélyvel fenyegeti, mint a gyáripar. A kisiparban foglalkozók száma hazánkban messze túlhaladja a gyáripar munkásainak a számát és mégis az adatokból az tűnik ki, hogy a kisipari sérülések alig egy ötödét teszik ki a gyáriparban előfordult baleseteknek.

Ha a sérülések módját tekintjük a minisztérium statisztikai adatai alapján, még inkább megerősödik a feltevés, hogy egyes gyárosoknak gondatlan nemtorődőmsége okozza a balesetek nagy számát. A zúdosás-ozkotta balesetek ugyanis az összes sérülések felét teszik ki; már pedig a zúdosás-ozkotta baleseteket többnyire a gépek okozzák. Bizonyosságnak annak, hogy a működésben levő gépeket nem veszik körül azokkal az óvintézkedésekkel, amelyek nélkül feladata magaslátan álló iparfelügyelet gyári üzemet meg nem tűrhetne. Gyárosok önként nem teszik meg az óvintézkedéseket. Mert a balesetek elhárítására alkalmas eszközök beszerzése sok pénzbe kerül, ellenben az élő munkaerő semmibe se kerül. Mert hat, ha elpusztul az egyik ember munkásszereze, akad a helyére másik száz azonnal.

Mindentudt így van ez. De más államokban az állam kérielhetetlen szigorral órködi a fölöt, hogy a gyárosok, munkásaik testi épségét megörizzék, megvédelmezzék. A külföldi iparfelügyelőknek nemcsak az ellenőrzési jog van megadva, hanem módot nyújtanak nekik arra is. hogy a munkások testi épségét és életét — ha szükségesnek látják, — a gyáros költségén történő intézkedésekkel is, nyomban megvédelmezhessék.

Régi tapasztalat, hogy a legtöbb baleset a hét első és utolsó napon történik. 1901-ben is ezt a tapasztalatot tették iparfelügyelőink. Hétfői napon egy év alatt 2611 baleset történt. A hét utolsó napon, szombaton 2505 baleset történt. Ennek az a magyarázata, hogy a hét első napon a munkás a vasárnapi mulatozás utóhatásait éri a garba és szombaton pedig azért éri több baleset, mert siet, túrelmetlen, hogy a vasárnapi munkaszünetet mielőbb éivezhesse.

A kereskedelemügyi minisztériumnak az ipari balesetekről szóló kimutatása csak megérősihet minden emberbarátot abban a meggyőződésben, hogy a balesetbiztosító törvény életbeléptetése in már el nem halasztható szükség lett.

A balesetek száma, sajnos, szaporodik és mindig több lesz azoknak a száma, akiket egész életükre munkaképtelenné tett az ipari munka. A munka emez aldozatairol az államnak és a társadalomnak kötelessége gondoskodni. A balesetbiztosításról szóló törvényt már nemcsak ígérgetni, de megteremteni is kell.

Felhívás.

A csongrádvármegyei gazdasági egyesület elnöksége felkéri Szentes város gazdasági közönségét, hogy azok, akik egy — Szentesen felállítani szándékolt kenderkikészítő gyár részére kender szándékoznak termelni, hogy ebbeli szándékukat és azt, hogy hány katasztrális holdon szándékoznak kender termelni, az egyesület titkári hivatalánál (városi Petőfi-szálloda, bérházrés, Petőfiútea) mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Ezt a felhívást az egyesület elnöksége azzal a megjegyzéssel bocsátja ki, hogy a termelés bejelentése által még senki magára temmi kötelezettséget nem vállalt és hogy a kendertermelésre néve a szerződés a vállalattal, csak a bejelentők együttes akaratával, közösen megállapított feltételek mellett fog megköttetni.

Üjdonságok

Szentes, 1908. április 2.

— **Közgazgatási bizottság.** Csongrád vármegyei közgazgatási bizottsága, e havi rendes ülését kivételesen nem e hó 2-ik szombatján hanem az ezt megelőző szombaton (1. hó 4-én délelőtt 10 órakor tartja a vármegye-ház kistermében.

— **Gazdaggyűlés Csongrádon.** A Szentesen létesíteni tervezett kenderkikészítő gyár részére szükséges kendertermelés biztosítása érdekében, a csongrádvármegyei gazdasági egyesület vezetőségének kezdeményezése folytán, múlt vasárnap délután Csongrádon is volt gazdaggyűlés, melyen az egyesület részéről Matéffy László titkár és Bánfalvi Lajos könyvtárnok vettek részt. A gazdaggyűlés alkalmára a községghaza új tanácskozó terme szépen megtelt gazdaközönséggel és földművesekkel, akiknek Sohlya Gyula főjegyző magyarázta meg a gyűlés célját, majd Bánfalvi Lajos ismertette behatóan a kendertermelés előnyeit és a feltételeket, melyek mellett a gazdák a termelésre vállalkozhatnak. Többen intéztek a mindvégig figyelemmel hallgatott előadás után kérdést a termelés egyes módzataira néve a gyűlés vezetőihez és a kapott felvilágosítások után kezdtek is termelői nyomban jelentkezni; amire Sohlya Gyula főjegyző kijelentette, hogy szíves körben publikálni fogja a feltételeket és a jelentkezéseket ezután hivatali helyiségében állandóan elfogadja. A csongrádiaknak kiválóan alkalmas földjeik vannak a kendertermelésre a mámai réten, kiseréten, nagyréten és a kilencesben és így valószínű, hogy onnan összejön néhány száz hold a kendertermelés biztosítására. Mint hogy az uradalmak is érdeklődnek a vállalat iránt, — ma már nem tartjuk lehetetlenné, hogy az esetre, ha a szentesi gazdák is kilépnék tartózkodasukból és saját érdekeiket helyesebben fogják fel, mint eddig — mielőbb sikerülni fog a szükséges kendertermelő területet összehozni és ezzel a vállalat Szentesen létesítését biztosítani.

— **A munkás-házhelyek kiosztása.** Vasárnap délelőtt 10 órakor történt meg, teljes rendben, a munkás-házhelyek sorsolás utján való kiosztása, kint a helyszínen, a városi hatóság jelenlétében. A házhelyek kiosztásárá kimentek: Matéffy Ferenc dr. polgármester, Cicatricis Lajos dr. alispán, Nádas Aladár városi mérnök, Tabajdy József gazd. tanácsnok, Szánthó Lajos dr. közgazgatási jegyző és a városi

képviselőtestület felkért tagjai. Összesen 160 ház hely van már ez idő szerint kiosztva, a kijelölt területen és az egész vonalon serényen megindult a házépítés előkészítő munkája. Egész kútágas erdő keletkezett a város azon a részén és előre látható nemcsak az, hogy a már kiosztott helyeken iszre felépülnek a munkás-házak, hanem az is, hogy — ha jól beüt az aratás — iszre még többen jelentkeznek majd házhelyekért úgy, hogy mintegy 300 új munkásház építésére lehet számítani.

— **Gyűlések az ármentesítő társulatnál.** A körös-tisza-marosi ármentesítő társulat, mint erről már hírt adunk, f. hó 7-én rendkívüli közgyűlést tart Hm.-Vasárhelyen. Ezt megelőzően, f. hó 6-án pedig, szintén Vasárhelyen a társulat központi választmányá ülésez. A központi választmány ülésének egyik érdekes tárgya: a földmivelésügyi miniszter leírata a Körös folyó hajózhatóvá tétele érdekében létesítendő duzzasztóművek tárgyában; — úgy a központi választmányak, mint a közgyűlések azonban, vidékünk érdeklőleg kétségtelenül legfontosabb ügye: a társulati védőgátak rekonstrukciójának és felmagasításának kérdése lesz, amely jelentős munkálat műleírását — Kálló Gyula társulati főmérnök nagy szakudással megszerkesztett művét — litografált sokszorosításban a központi választmány tagjainak előre megküldték, hogy az ülés idejére kiki behatóan tanulmányozhassa. A kimerítő és terjedelmes műleírás kivonatban ismertetni fogjuk, még a társulati közgyűlés előtt, lapunkban, hogy így az érdekelt artéri birtokosság is betekintést nyerjen abba: miről van, az ő érdekében, a társulatnál szó.

— **Rabbiválasztás.** A szentesi Izraelita egyháznál üresedésben volt rabbi-állást a március 29-én tartott egyházközségi nagygyűlésen töltötték be vaslasztás útján. Az egyház alapszabályai szerint két jelöltet állított a képviselőtestület: Friedmann Gyula dr. hitoktatót és Klein dr. végzett szeminaristát, aki szintén hitoktató. A nagygyűlést Lasló Vilmos dr. hitk. elnök délután fél 3 órakor nyitotta meg és nyomban megalakította, Purjesz Janos dr. elnökölete alatt a szavazatszedő-bizottságot. Délután fél 6 órakor zarták le a szavazást és számlálták össze a szavazatokat, aminek eredményeként az elnök kijelentette hogy a nagygyűlés egyhangúlag Friedmann Gyula dr. volt hitoktatót választotta meg rabbivá, akit küldöttségileg hívtak meg a gyűlésbe, hogy vele az eredményt tudassák. Este a rabbi tiszteletére rögtönzött társasvacsora volt.

— **Hivatalvizsgálat.** Mátéffy Ferenc dr. polgármester tegnap kezdte meg a városi hivatalokban a hivatalos vizsgálatot. A polgármester első sorban azokat a hivatalokat vizsgálja meg, amelyek vezetői pénzkészelő tisztviselők.

— **Birtokparcellázás Horgoson.** Horgosról írja levelezőnk: Karasz Imre földbirtokos, akinek Horgos határában 8000 hold földbirtoka van, elhatározta, hogy uradalmának felét parcelláztatja és a lehető legolcsóbb áron adja bérbé a horgosi földmivészeknek. Néhány hónap előtt meg is kezdődött a parcellázás és eddig már 2000 holdat bérlettel ki a horgosiak apró parcellákban. Ez által már eddig 200 család jutott olcsó földhöz. A kiosztandó földből még hátralévő 2000 hold terület elosztását néhány hét múlva kezdik meg.

— **Lezárt akta.** Egy a belügyminisztérium és a vármegye között régtől húzódo ügy aktaja, zárult le a belügyminiszternek a napokban a vármegyéhez érkezett leiratával. Boldog emlékü főispánunk, néhai V a d n a y Andor dr. temetési költségeit vármegyénk vállalta magára, amint hogy emléket haló porában is kegyelettel őrizvén, a boldogultnak sirja fölé is a vármegye közönsége emelt emlékoszlopot. A temetés költségeit a vármegye házipénztára azon évi megtakarításai terhére határozta elszámolni, a belügyminisztérium azonban ezt a határozatot nem hagyta jóvá és vándoroltak az akták azóta, tehát csaknem két éven át minisztériumtól le, vármegyétől fel, a nélkül, hogy a kegyeletes ténye vármegyénk törvényhatóságának dülőre juthatott volna. Most végre lezárt az akta-jeza ezen, a vármegyére nézve igazán kínos ügynek. A belügyminisztérium ugyanis végre teljesítette a vármegye óhaját és a temetési költségek fedezésére, tárcája terhére, pótvadalmat utalványozott a vármegyének.

— **Kerületi tanonc- és segédmunka kiállítás.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara, a mult hó 27-én tartott teljes ülésén, az elnökség előterjesztése alapján elhatározta, hogy ez évben kerületi t a n o n c — és segéd — munka kiállítást rendez Szegeden. A hozott határozat szerint a kiállítást augusztus hóban tartják meg, valamelyik erre alkalmas szegedi iskolaépületben és a kiállításban részt vehetnek a kerülethez tartozó összes ipari tanoncok és segédek. A kiállítók térdíjat nem fizetnek, sőt a vidékről beküldött kiállítási tárgyak fuvardíját is a sajátjából fedezi a kamara. A kiállítási díjak: arany és ezüst pénztálmak és ezzel együtt elismerő okmányok lesznek. A rendezés költségeire segílyt kér a kamara a kereskedelemügyi minisztertől.

— **A csapóslány büne.** Bognár Julianna csapóslány volt S i n ó r o s Szabó Sandor csányi vendéglősnél. A szép csapóslánynak nem igen tetszett a gazdája, azért hát fölmondta a szolgáltatást. Mielőtt azonban elhagyta volna a helyét, elemelte a gazdája 250 korona készpénz tartalmazó tárcáját. A hűtlen cseléd ellen sz ügyesség lopás bűntete miatt emelt vádat és a bíróság Bognár Julist, a napokban megtartott főtárgyaláson, az enyhítő körülmények figyelembe vételével, 8 napi fogságra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Megjutalmazott trachomaorvosok.** A legveszedelmesebb szembetegség, a trachoma sikeres gyógyítása körül kifejtett buzgó tevékenységükért, a belügyminiszter több vármegyénkbeli orvosnak utalványozott ki ez idén is jutalomdíjakat. Így Nagy Miklós dr. Dorosma községi orvos 300 kor., Buda Nandor dr. Horgos községi orvos 200 kor., Gond a Mór dr. Sendorfalva községi orvos 150 korona, B e n e d e k József dr. Csany községi orvos 300 korona, Dékány Béla dr. Csongrád községi orvos 200 kor., L a s z l ó Vilmos dr. Szentes városi főorvos 200 kor., P i t y Sandor dr. Mindszent községi orvos 200 kor., és Stern Mór dr. Mágocs községi orvos 150 korona jutalomdíjat kapnak ez évben a trachoma sikeres gyógykezelésért.

— **Halálozás.** Bajáról kaptuk szomorú hírt annak, hogy S z v a t o n József nyugalmazott m. kir. adóhivatali ellenőr ott március 30-án élete 86-ik évében meghalt. A boldogultnak temetése f. hó 1-én délután volt. Az elhunytban S z v a t o n József városi műszaki segéd nevelő apját gyászolja.

— **Kézrekerült löközők.** Néhány hét előtt mi is megírjuk, hogy K o c s i s Péter Mihály dorosmai tanyságza istállójába ismeretlen tettesek betörték és a tanýáról 2

lovat, kocsit és löszerszámot eltolvajoltak. A löközők óta a csendőrség állandóan nyomozta a tetteseket és pedig — mint most hírt kapjuk — nem is eredménytelenül, mert sikerült a löközőket Csúrur Ágost dorosmai Csúrur Péter szegedi és Bán Janos magyarcsanádi cigányok személyében kézrekeríteni. A lopott jószágot Magyarcsanadra, Bán putrijához vitték, ahol azt meg is találták és visszaadták Kocsinak. A löközőket pedig bekísérték a makói jarabirohához.

— **Tűzeset.** A március 31-re viradó hajnalon tűzet jelzett az őrtorony vészongatasa a második tizedben. A tűzveszedelem M a n h e i m Jenő ottani üzletében keletkezett, ahol a petróleumlámpa robbanása folytán ütött ki a belső tűz, mely a kereskedőnek összes árúkészletét elhamvasztotta, úgy, hogy ez által tetemes kár szenvedt. Segítség gyorsan volt kéznél és ennek köszönhető, meg a hajnali eszósnek, hogy nagyobb veszedelem nem kerekedett a tűzesetből.

— **Elárulta magát.** A mult év Szilveszter éjszakáján történt, hogy M a g y a r Péter kisteleki legényt, a korcsmából hazamenet egy útcasornak lökítették. Magyar a hatalmas ütés folytán hónapokig nyomta az agy szalmáját és ma is sinya még a bunkós nyomát. A csendőrség akkor kereste a merénylőt, de nem tudta kinyomozni. Es talán nem is derül ki soha, ki volt az éjjeli támadó ha a híres virtuosus legény, kissé berugott állapotban maga el nem dicsekszik a hőstetével. De hat, régi dolog az, hogy az ital földoldja az ember nyelvét és borkóli állapotban sok olyan dolgot fecseg ki, amit később megbán. Így járt B i t t ó István is, Rózsás jövedvében nem írt meg benne a szó és dicsekvésre ingerelte, hogy ő ütötte le M a g y a r t. Ez meg, ahogy a hír eljutott hozzá, rögtön féljelentette a nagyvirtuosú ellenfelét, akit a csendőrség erre elfogtak és vallatóra fogtak.

— **Piaci jelenet.** Szalái Mária a hétfői hetipiacon ösztetálkozott a töle elszakadt fiával: P a p p Györggyel, aki idegenben szolgal egy pusztán. Anya és fiú nagy gyöngédséggel lehetnek egymás iránt, mert a fiú lefogta az anyját a nyakánál fogva, hogy egy halat vegyen el tőle. Ez sikerült is neki, mire az anya késéssel iramodott a fiú után, hogy leszúrja. A piaci posztos rendőr akadályozta meg ebben, aki a kést elvette tőle és az eszről jelentést tett a kapitányságon.

— **Tavaszi vásárunk.** A folyó évi tavaszi országos vásárunk e hónap 18, 19 és 20-án lesz és pedig 18-án, szombaton a jószágvásár, — a kirakodó árúvásár pedig mind a három napon. A jószágvásárra, vészmentes helyekről mindentelje labasjószág, tehát sertés is szabadon felhajtható.

— **Orgazdaság.** Kálló Mihály szentesi földmives a télen egy zsák búzát és egy zsák árpat vett B i t t ó Antal itteni legénytől. Kálló oleón jutott ezekhez a dolgokhoz, az egészért mindössze is 6 koronát fizetett. Meg is örült a kedvező vásárnak és éppen készült hazavinni a gabonát, mikor megjelentek a rendőrhatalóság emberei és elvették tőle. B i t t ó ugyanis tiltott úton jutott az eladott gabona birtokába. Az ügyesség a károsult féljelentésére egy Kálló, mint Bittó ellen megindította a bűnvádi eljárást. Időközben Bittó ellen eljettették a vádat, miután a károsult panaszát visszavonta. Kálló ellen azonban lefolytatott hivatalból a bűnpert és a bíróság bűnösnek mondotta ki orgazdaság vétségében, amiért 8 napra el is ítélték. Az ítélet jogerős.

* **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzések és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Árai Szóval, a Mauthner-féle magvak a legjobbak, kisleletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Hálygek öröme!** Ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb szerszám egészség apolasára az általam készített hies Dr. Lehman-féle arckenőcs. Egy tégely ára

1 korona, hozzá való szappan 80 fillér. Poudre 1 doboz 1 korona. Csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt kérünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelmenyt tenni. Gyarmati Emil városi gyógyszer-tára a Szent-Háromsághoz Baján. Visszonteladók nagy kedvezményben részesülnek.

* Feladatunk és célunk a betegek táplálásánál a testet akképen megtartani, hogy a természet által adott erő, a betegségek okozóinak leküzdésére tevékeny maradjon és hogy képes legyen a beteges változásokat a megtámadott szervekben legyőzni. Különösen lázas betegknél, krónikus fertőző bajoknál, mint pl. a tüdőgümőkóránál, hol a szövetek szétállása fokozott, a fehérnyeszsűséglet magasabb. Az anyagnak pótlása a táplakozás által a legtöbb esetben az étváagnak teljes hiánya és az emésztési zavarok miatt megátolhatik. Különösen nehéz a mindennapi étellel az feséges rhé négyének nyújtása, mely a tápláléknak az életműködéséhez nélkülözhetetlen alkotórésze. Könnyen sikerül ennek pótlása a Somatose segítségével, mivel ezen hűsből előállított erősítőszert csaknem kizárólag fehérnyét tartalmaz, teljesen oldódó és könnyen felszívódó alakban, mialtal az emésztési szerveket igénybe nem veszi, hanem egyenesen a test nedvei által vétetik fel. Ezen kívül a Somatosenak még azon jó tulajdonsága van, hogy nagy mértékben fokozza az erőt és étvágyat. 1.

Irodalom.

A Vasárnapi Ujság március 29-iki száma 19 képpel jelent meg. Hosszabb új elbeszélést közöl Mikszáth Kalmántól, ki mint a Vasárnapi Ujság főmunkatársa, újabban kizárólag e lapba írja szépirodalmi közleményeit. E szám további tartalma: »A drót nélküli telegrafálás.« (Marconi arcképpel és képekkel). — Költemények. Havas Istvántól és Buzás Páltól — »Fölfelé.« Regény. Irta Vértesi Arnold (Goró Lajos eredeti rajzai-val). — »A nádasban.« Regény. Irta Karazin N. Orosz eredetiből fordította Ambrózius Dező (képekkel). — »A hajdani és mai sportok« (képekkel). — »Híres tréfák.« — »Vakok könyvtára.« — »Egy új cirksúzi mutatvány« (képpel). — »A katonai kémkedése.« — »Kuruczvilág« (képpel Pataky László új festménye után). — »A szabadság ünnepe« (képpel). — »Kossuth-serlege« (képpel). — »A hőmezővásárhelyi Kossuth-szobor leleplezése« (képpel). — »Tüntetések Budapestén« (képekkel). — »Legouvé Ernő« (képpel). — Színház. Szüry Dénestől. — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Égyveleg stb. rendszer heti rovatok.

A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy korona, »Politikai Ujdonságok«-kal és »Világkronika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára. félévre 2 korona 40 fillér.

Felolcsőszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.

Társzerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ.
Kiadóulajdonos a »Szentés és Vidéke« könyvnyomda

A „Szentés-Vidéki“ takarékpénztár házában egy bolthelyiség azonnal KIADÓ.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszert, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazok, akik érnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvet együtt, postaszállítványként, jól becsomagolva. A legcsudálatramé. Jobb csudagyógyszer ez, mely már ezeket megmentett, akik ijűkori kicsapongások folytán erejüket veszítették vagy ezenközben betegséget szerettek. Ez okból elhatározta az intézet, mindenkinek — aki kéri — egy csomag gyógyszert magyarázó könyveskével díjlatlanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és minden, aki ijűkori kicsapongások folytán nemi bajokban, szellem-gyengeségben vagy krónikus betegségekben szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csudás eredménnyel gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeket is. Öregék és ifjak irhatnak, az alatt jelzett címen a »tate Medical Institut«-nak, honnan a próbacsomagot címünkre azon nál megküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógykezelésük végett otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is kigyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Minderki, bárholonnan magyarul is irhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb diszkreció mellett díjlatlanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irjon tehát — akinek kell — mindenki azonnal. A küldemény olyan szépen van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. e levelet így kell megcímezni: State Medical Instituta 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika és minden levél portómentesen küldendő.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy üveg és porcellán üzletemet a mai napon **Dr. Reis Samu úr házába helyeztem át Főtörökvesem** mint eddig is, az lesz, hogy a vásárló közönség teljes bizalmát, rendes pontos kiszolgálás által továbbra is megnyerjem

tisztelettel

Flesch Lipót

4-2

Kiadó lakások.

III. tized 33. szám alatti házánál egy három szobás utcai lakás minden hozzátartozókkal, ugyanott, egy szobás udvari lakás és két szobás utcai lakás, utóbbi különálló udvarral szt.-György naptól **bérbeadó, esetleg eladó.**

Ertekezni lehet ugyanott, a tulajdonossal. 3-2

2831|1903. Szentés város tanácsától. Hirdetmény.

Szentés város szolgáltatásban álló alkalmazottak részére 1903-ik évre szükséges ruházat elkészítésének biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A szükségeslet és árlejtési feltételek a gazd. tanácsnoki hivatalban megtekinthetők.

Felhivatnak mindazon önálló iparűzésre jogosult iparosok, kik a vállalatot elnyerni óhajttják, hogy lepecsételt borítékba zárt, s egy koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat a posztó, vázson, flannel, barchet, zsinór, gomb, bőr és tapminták csatolása mellett a polgármesteri hivatalba folyó évi április hó 28-ik napján d. e. 10 óráig adják be, amikor is az ajánlatok felbontatni fognak.

Az ajánlatokhoz az ajánlási összeg 10%-ka készpénzben vagy elfogadható értékpapírban bántapénzüil csatolandó.

Az ajánlatok az egységár és összes ár kitüntetése mellett teendők.

Kellően fel nem szerelt, vagy a kitűzött időn túl beadott ajánlatot figyelembe nem vétetnek.

A Tanács fenntartja magának a szabad választási jogot.

Kelt Szentés város tanácsának 1903. évi március 13-án tartott üléséből.

Dr. Mátéffy Ferencz
polgármester.

2-2

Egy vagy két gimnáziumi, esetleg hat elemi osztályt végzett fiu TANULÓNAK felvételük lapunk könyvnyomdájában.

Több mint 5000 méter
legfinomabb férfi **angol szövövet** és **selymet** női ruhákra és blúzokra bámulatos olcsó árban
ALKALMILAG VETTÜNK.
Férfi szövötek már 55 krtól kezdve. Női ruha tiszta selymet már 50 krtól kezdve árúsítunk.
Ez alkalommal bátorokodunk megjegyezni, hogy mindennemű **rőfös és rövidárúkbán** óriási mód **megnagyobbítottuk raktárunkat.**
Mi a legerősebb férfi munkás cipőt 2 frt 35 krért adjuk, férfi inget már 50 krtól kezdve. 5-szörös legfinomabb férfi gallér 1 drb. 12 kr. 6 drb. 65 kr. 1 pár kézelő egész finom 25 kr. 3 pár. 68 kr.
Legújabb, s legolcsóbb kalapbevásárlási forrás!!
3-1
ENGELMANN TESTVÉREKNÉL
Szentés, görögtemplom mellett.
Gyári raktár a husvétii ideényre magyar gavallér kalapokban!